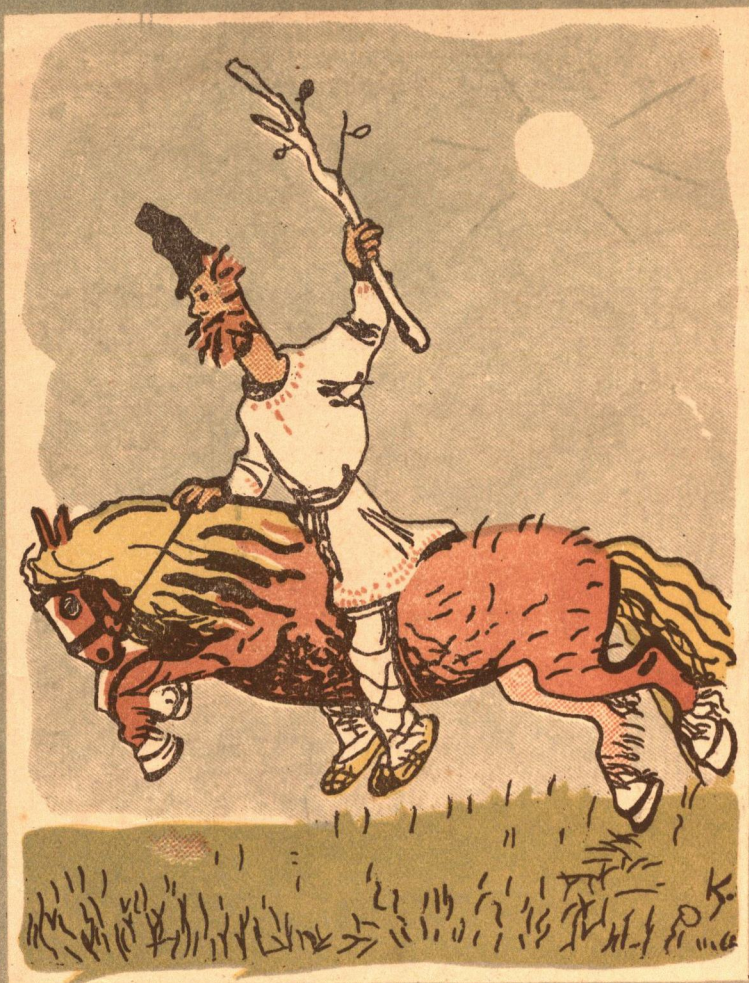

TATAR 93

A.S. PUŞKIN

POP
HƏM ANBŊ JALCYSŊ
BALDA TURBŊDA ƏKIƏT

TATGOSIZDAT 1937

1/4/50

A. S. PUŞKIN

POP HƏM ANBŪ JALCYSB
BALDA TURBŪDA ƏKIƏT

S. BATTAL TƏRÇEMƏSE

TATGOSIZDAT

JƏSLƏR-BALALAR ƏDƏBIATB SEKTORB
QAZAN 1937

Казанский Университет
Институт Татарской Филологии
Библиотека
Изм. № 23

A. KANEVSKI RƏSEMƏRƏ

Çəvaplı redaktor Qəvi Nəçmi Texnik redaktor K. Baxşirov
Çəvaplı korrektor F. Əmirxan

Zakaz № 2. Tatqlavlit № B—568. Pro zvodstvoqa birelde 12/1-37 j.
Basarqa qul qujıldy 28/1—37 j. Tiraz 10.0.0. Kəqəz format 60/92.
Basma tabaq 1. Tabaqta 33.400 znik.

Kamil-Jaqup ismendəge kitap fabrikası, Qazan, Bauman uramı, 23. 1937

Bar ide di ver pop,
Başь var,—aqьbь juq.
Bara ide vazar vuılar,
Ань-монь аьгџа uılar.
Menə qarşьna Balda kilə.
Yze də belmi, qaja kilə.
„Nik, ataqaj, irtə tordьn,
Nərsə ezləməkce vuldьn?“
„Miņa,—di pop,—kirək valtacь,
Aş peşeryce, atlar qaravcь.
Андьjnь min tavьjm qajdan,
Yze vulsьn ide arzan?“
Balda əjtə: „Al mine,—di,
Min vik tьgьşьp eşlərmən,—di.
Aşarьta—voraj vulyr. Eş хаqьta—
Jьlџа өс qat cirtterersenə maңlajьnə“.
Maңlajьn qaşьp,
Uıџа vattь pop.
Cirty belən cirtyneң bit aıyrmacь var.
Ləkin jazmьştan uzmьş juq... əjdə jarar!

Pop Baldaqa əjtə: „Jarıj, — di,
 Eşlə mində, qarar qarıjm,—di.
 Ytər qara jomıslarımny,
 Kyrset nicek tırbışqanıny“.
 Şul vaqıttan başlap Balda
 Jəşi ropta, joqlıj salamda.
 Dyrıt keşelek aşı,
 Çide keşelek eşli.
 Qarañırdan uq torıy kienə,
 Bəten eşne viətə:
 At çigelgən, çire suqalanqan,
 Mic jaqlıqan, kirəge satıy alynqan.
 Kükəj peşerelgən, arсылqan qavıqı.
 Maqtar tuja almyj porıny qarсыqı.
 Pop qızı da aña iləşə,
 Pop malajı „avıj“ dip dəşə.
 Balda votqa peşerə, balaların qarıj,
 Balda varsına da jarıj.
 Pop qına Baldanı jaratmyj,
 Qalqan kənnəren sanaqlıj.
 Srok çitə, jaqın kənnərdə
 Xezmət xaqın kirək tylərgə.
 Aştan vizə, joqlıj almyj pop:
 Mañlaj şırtlap tora aldan uq.
 Serne asıy, əjtə vikəgə:
 „Eş şulaj, di, nixəl itərgə?“
 Tarqıy vula anıy qarсыqı

Bara ide bazar bujlap...

Əjtersenlə xəjlə qarсыды:
 „Өстеvezgə kilgən бу вәләне
 Kire қаду јульн веләм,—di,
 Quş аһаға şundьj авьг еş,
 Нис çitməslek vulьн аһаг көс,
 Quşqanьһнь еşләsen,
 Tөгәлләр ytәsen.
 Şunьһ velән maңlaјьһнь qotqarьrsьһ,
 Baldanь da хаq tylәmi ozatьrsьһ“.
 Popньһ kyңle kytәrelde,
 Baldaға ul qiu qarap көlde:
 „Әәdel jalьm, Balda,
 Kil әle monda!
 Тыһla: qәmrem vuјь miңa çennәг
 Ovrok tylәrgә syz бирdelәр.
 Bu fajdаль vulьг, ide dә,
 Өс јьl inde menә бирmilәр.
 Borajьһнь аһар veter,
 Çennәrdән ovrok çьp kiter“.
 Syz qajtarьp tormьjca qьna
 Balda kitte diңgez janьna.
 Anda bav işәrgә totьndь,
 Bav ocьn diңgezgә manььdь.
 Menә qart çen cьqть diңgezdән
 „Ni teliseң, Balda, sin vezdән?“
 „Menә kykkә asam diңgezne,
 Kipterep көkrәjtәм min sezne“.

Ван осын дiңгезгә таясырды...

Bu syz çitə qaldı çen өсен.
 „Mondıj rəximsezlek ni өсен?“
 „Tyləmisez, cənki, оврокнь,
 Опытасьз бирелгән срокнь!
 Menə sezgə vulır tamaşa,
 Sez, etlərgə—vəla həm qaza“.
 „Baldaqaj, eşli kyrmə andıj eş!
 Овроклар tyləner tulı kileş.
 Az дьна көт; çivərtim malajьтнь“.
 Balda uılyj: „Çiñel tygel—aldav монь!“
 Ozaqlamıj kiler сыqtь çen malajь,
 Асқа веткән мәсе төсле miavlady:
 „Nixəl, Balda-muzik;
 Nindi оврок kirək, тылар qarыjq?
 Bu turьda дөмер işetkənem juq,
 Çen vaşьna mondıj qajqь төşkəne juq.
 Jə, jarıj kileşik,
 Kileşy өсен volaj syz bireşik:
 İkəvləp diñgez tirəli jəgerik,
 Qajсьвьз uzar, оврокнь şuña tylik.
 Jə, vaşьjвьз, бу eş дədel vulır,
 Şul arada qarсыq ta xəzer vulır“.
 Bşanmaqan төсле qylanьp,
 „Сьнть?“—dide Balda çьlmajьp.
 „Qaja siña minem velən quşььq,
 Baldanьñ yze velən uzьььq!
 Qara sin peşməgən бу çenne!

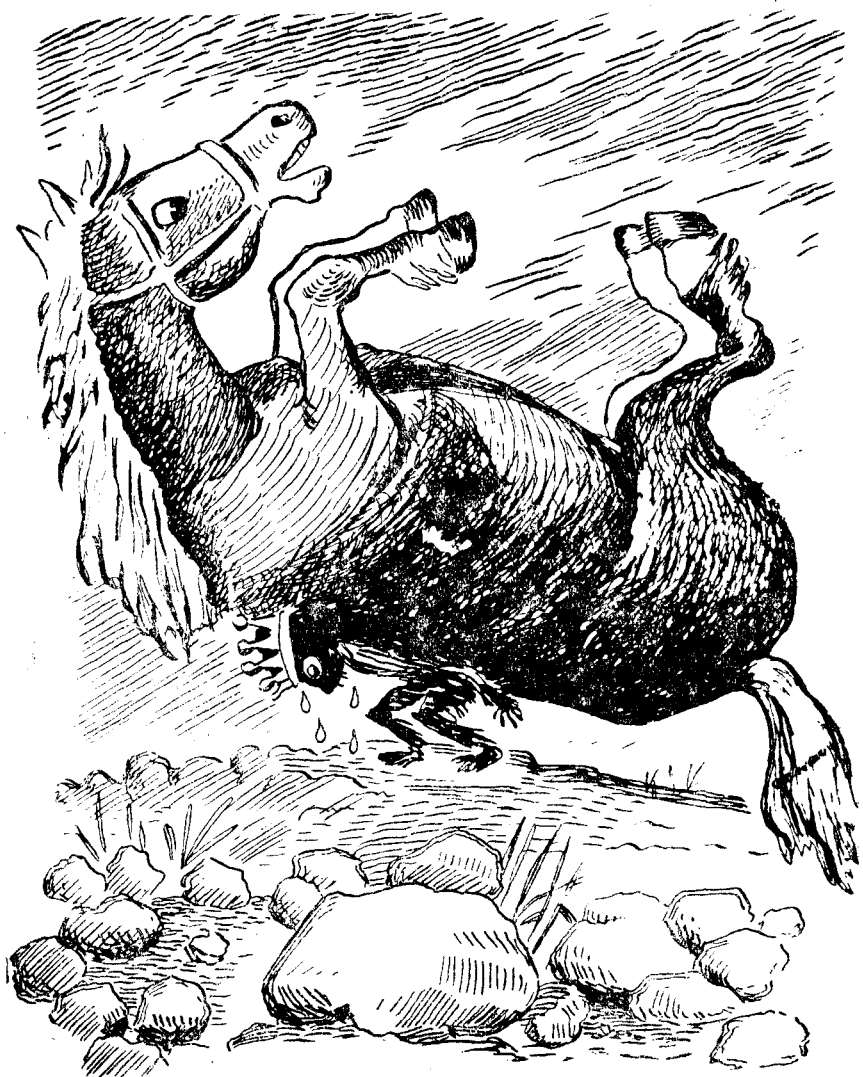
Çen həm qujan mene savb sa..

Sin kətəp tor minem enemne!
 Balda kyrde jaqın urmannı,
 Barıp tottı ike qujannı,
 Qarşıqqa saldı da, diñgez jaǵna
 Kire kilde həm çen malajna,
 Ber qujannıñ totıp qolaqın,
 Balda aǵar volaj di taqın:
 „Çen kisəge, vuşqa kəcənmə,
 Vaqıtıñı juqqa ytkərmə—
 Minem yzem belən quıǵıp,
 Enem belən qara uzıǵıp!
 Ber, ike, ɵc! Əjdə, qalıǵma“.
 Çen həm qujan menə savıǵa:
 Çen malaj diñgez jaǵna,
 Qujan kitte urman jaqın.
 Menə ber vaqıtın ıyq aǵıp,
 Xəldən tajıp, telen sıqarıp,
 Çen malaj diñgez əjləner,
 Tirləp qajttı, tele vəjləner.
 Uzqan imeş... Ləkin ni kyrsen:
 Balda sıjrap jata enesen;
 Həm səjlənə: „Ardıñmeni?—di,
 Berazraq jal it, enem“,—di.
 Çen malaj şaq qattı,
 Qojǵa qıyıp qıyıp, kyzen aqajttı,
 Qıyıp qarap monıñ enesenə
 „Ovrokka“ dip cumdı diñgez ecenə.

— Кетем әнә җул вольты...

„Bavaj, başlar xərap vuldь,—di,
 Enese də mine uzdy!“—di.
 Qart çen ujqа vattь.
 Balda şundьj tavьş quzqattь
 Bøten diңgez ajqaldь,
 Dulqьnnarь sajqaldь.
 Jəş çen cьqьp əjtte: „Xəzer, sin
 Ovrogьññь alьrsьñ.
 Tik qara menə bu tajaqqa:
 Taşьjç şunь çanьñ teləgən jaqqa,
 Kemneke arь kitər,
 Şul ovrokñь alьp kitər.
 Əhə, qulьm qajmьqьr dip qurьqtьñmь?
 Ni kətəseñ?“ — „Kətəm ənə şul volьtnь:
 Bu tajaqñь şunda ocracaqmьñ,
 Bar çennərne pьr tuzdьracaqmьñ“.
 Çen valasь qurqьp bavasьna jøgerde,
 Baldanьñ çinyen søjlər virde.
 Əstə Balda taqьñ tavьş kytərde,
 Çennərgə arqan kyrsətte.
 Çen valasь cьqtь da volaj dide:
 „Çanьñ teləgəneñne al inde...“
 „Juq,“ di Balda,
 „Minem cirat alda—
 Inde tьñla minem şartñь,
 Kyrəseñme kyk atñь?
 Kəceñne kyrsətce,

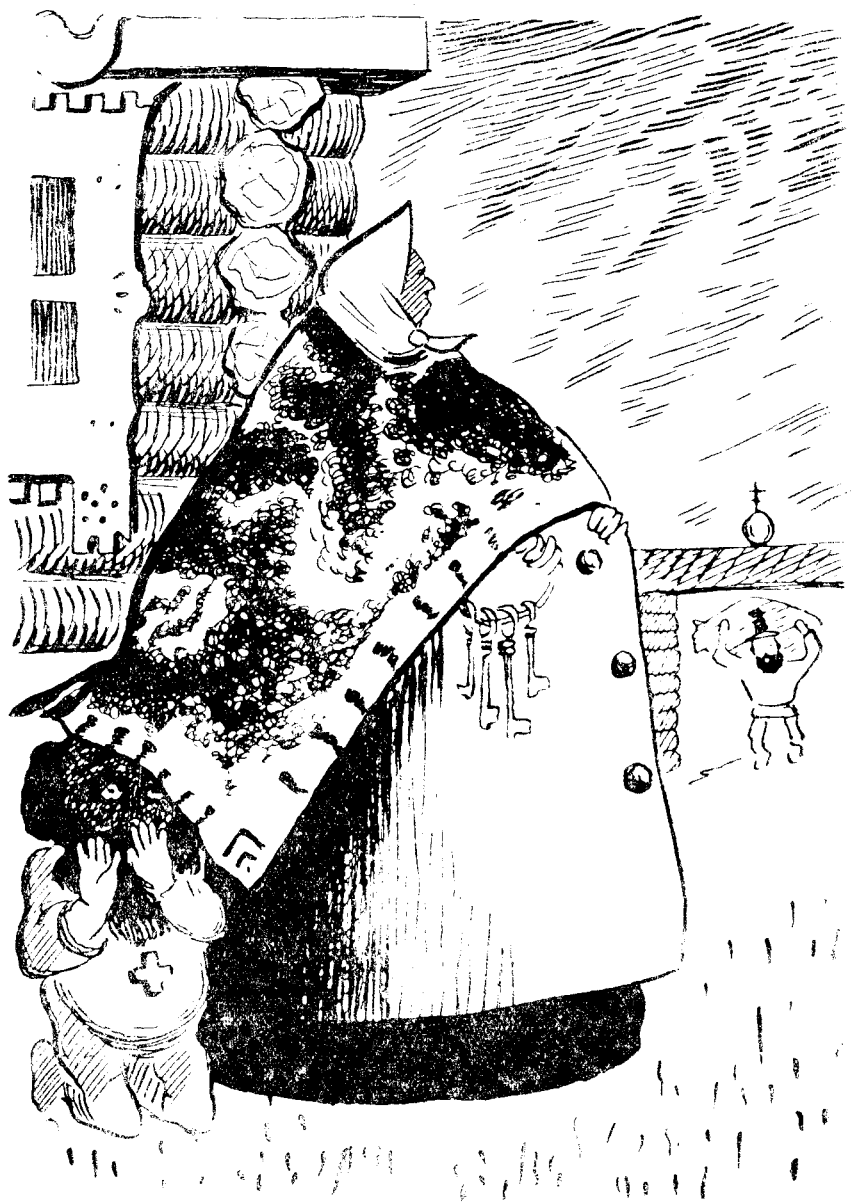
Biə astyna kerde, mesken...

Şul biəne kytərce.
 Şunь kytərsən,
 Јartь саqrьm ytəlsən,
 Овrok sineke;
 Иltə almasaη, mineke“.

Şulaj itep jəş çen
 Biə astьna kerde, mesken.
 Qьzarьndь, byrtende, kəcənde,
 Biəne kytərde,
 Ike adьm atlap uzdь,
 Əcencesendə jьqьlyьp, ajaqlarьn suzdь.
 Balda aηar: „Sin, çylər çen,
 Nigə biəneη astьna kerdeη?
 Sin anь qulьη velən də iltə almadьη,
 balam,
 Ə min menə vot arama qьstьrьp ta
 iltə alam“.

Balda biəgə menep atlandь,
 Savьp kitte, diηgez vujь tuzan velən
 qarlandь.

Qurqьlyьp diηgezgə cumdь çen,
 Səjləde Baldanьη çinyen.
 Başqa çennər çilyьp kildelər,
 Bytən jul juq—ovrok çiyьp virgelər.
 Qajtyьp kilə Balda, çilkəsənə qarсыq asьp,
 Tamaq төven qьrqlalar, ere vasьp.
 Poryньη qoty oсть,

Qajtър kilә Balda çilkәsәnә qarсыq asьr...

Bikəse artyna postь.
Balda anь tapь şunda uq,
Xəzmət xaqьn tyləmi cara juq.
Mañlajьn Baldaqə jaqьn kiterde:
Ber cirtydən tyşəmgə sikerde;
Balda ikencesen cirtep aldь,
Pop teldən qaldь;
Balda cirtte əcəncə qat,
Aqьsьz qaldь qart.
Balda anь tirgəp səjlənə:
„Arzanьsьn qьna ezləmə!“.

Handwritten text and markings on the right margin, including the word "Sənə" and a large number "3".

Вәҗәһе ~~55~~-тән

612

А. С. ПУШКИН
СКАЗКА О ПОПЕ
И О РАБОТНИКЕ ЕГО БАЛДЕ
(на тат. языке)